

МАЙСТРО Д.С., студент, НТУ «ХП», Харків

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ВИРОБНИЧИЙ РЕСУРС ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Інтелектуальна власність як економічний ресурс є невід'ємною частиною сучасного виробництва. Розвиток відносин інтелектуальної власності, у тому числі відносин з приводу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, багато в чому залежать від ролі їх об'єкта – результатів інтелектуальної діяльності у виробничому процесі. У цьому контексті важливо дослідити потенціал інтелектуальної власності промислового підприємства.

Інтелектуальний потенціал як категорію досліджують як у вузькому, так і в широкому розумінні. У широкому розумінні інтелектуальний потенціал – це сукупність інтелектуальних ресурсів, яка може бути використана системою для вирішення завдань із самозбереження та розвитку.

У вузькому розумінні інтелектуальний потенціал ототожнюють або з інтелектуальним потенціалом людини та умовами її відтворення, або з інтелектуальним капіталом, зокрема з його структурною складовою, до якої входять організаційний та управлінський досвід, знання, кваліфікація, інтелектуальний капітал, корпоративна культура та ін. [1].

Дослідження поняття «потенціал інтелектуальної власності», свідчить, що сутність інтелектуального потенціалу відображається як можливість системи інтелектуальних ресурсів формувати такі управлінські компетенції, які на основі вибраних бізнес-процесів забезпечують досягнення визначених стратегій підприємства. [2].

За словами О. В. Тітової, інтелектуальний потенціал, вбирає в себе основні властивості й одночасно має власний зміст, який визначається: наявністю і прогресивним розвитком інтелектуальної власності; становленням креативного типу мислення працівників, що формує й реалізовує основні моделі відтворення кожної конкретної економічної системи та їх сукупності; переважним формуванням у такій системі інтелектуального центру, що охоплює поступово всю сукупність чинників виробництва, розподілу, обміну і споживання [3].

Представник львівської наукової школи С. Вовканич визначає потенціал інтелектуальної власності як можливість нагромаджувати, створювати й використовувати нові знання, проекти, ідеї, моделі та іншу семантичну інформацію (науково-технічну, економічну, правову й так далі), яка може стати інтелектуальною власністю України, сприяти її прогресивній і міжнародній інтеграції як повноправного партнера [4].

На думку Носової Т.І, доцільним також є врахування професійних здібностей,

компетенцій, рівня кваліфікації які ефективно використовуються у розвитку підприємства. [5]. В. Петренко зазначає, що потенціал інтелектуальної власності – це прогнозована інтегральна здатність особистості або групи осіб (персоналу організації, підприємства, населення територіальної громади, регіону, країни, нації, людства) до створення нових духовних і матеріальних цінностей, проте не лише здатність, а й інтелектуальні ресурси визначають інтелектуальний потенціал. І. Мойсеєнко, М. Демчишин визначають категорію інтелектуального потенціалу як можливості, що надані інтелектуальними ресурсами у даний час і в майбутньому та можуть бути використані для вирішення якогось завдання або для досягнення певної мети [2].

Необхідно зазначити, що «потенціал інтелектуальної власності» визначають на мікро-, мезо- та макrorівні. На макrorівні розглядають процес формування та оцінки інтелектуального потенціалу підприємства, на мезорівні – інтелектуальний потенціал регіону, а на макrorівні – інтелектуальний потенціал держави [1].

Пропонуємо визначати «інтелектуальний потенціал» й на глобальному рівні, тобто інтелектуальний потенціал, який реалізується на міжнародному рівні, є загальним надбанням людства і спрямований на вирішення глобальних проблем цивілізації.

Таким чином, потенціал інтелектуальної власності є надзвичайно важливим виробничим ресурсом промислового підприємства, який надає йому виробничі, комерційні та ринкові можливості як на національному, так і на міжнародному ринку.

Список літератури: 1. *Петренко В.П.* Управління процесами інтелектуального використання в соціально-економічних системах : наукова монографія / В.П. Петренко. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2006. – 352 с., 2. *Мойсеєнко І.П.* Проблеми структурного аналізу інтелектуального потенціалу підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - №10. – с. 165 – 166., 3. *Титова Е.В.* К вопросу об инновационном развитии и ценности интеллектуального потенциала / Е.В. Титова // Экономические науки. – 2010. – № 12(73). – С. 7–12., 4. *Вовканич С.Й.* Духовно-інтелектуальний потенціал України та її національна ідея / С.Й. Вовканич. – Львів : Видавництво ЛБА, 2001. – 540 с., 5. *Носова Т.І.* Економічна сутність категорії «інтелектуальний потенціал» / Т.І. Носова / Механізм регулювання економіки, 2014, № 2, 6. *Перерва П.Г.* Экономическая оценка инновационного потенциала : монографія / А.П. Косенко, Д. Коциски, П.Г. Перерва, Д. Сакай. – Мишкольц-Харьков : Издательство Мишкольцкого университета, 2010. – 166 с., 7. *Косенко О.П.* Розвиток методів вартісної оцінки нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності / П.Г. Перерва, О.П. Косенко, М.М. Ткачов // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк : ДНТУ, 2014. – № 4. – С. 57–66., 8. *Перерва П.Г.* Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – № 4 (60). – С. 116–120., 9. *Косенко О.П.* Переваги та недоліки існуючих підходів до вартісної оцінки інтелектуальних технологій / О.П. Косенко, М.М. Ткачов // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків : НТУ «ХПІ», 2014. – № 65(1107). – С. 46–56., 10. *Косенко О.П.* Кон'юнктура технологічного ринку: оцінка ризиків комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності / О.П. Косенко, Т.О. Кобелева, П.Г. Перерва // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків : НТУ «ХПІ», 2014. – №33 (1076). – С. 76 – 87., 10. Управління персоналом та економіка праці : учбов. посіб. / М-во освіти і науки України, Нац. техніч. ун-т «Харків. політехніч. ін-т» ; за ред. М.І. Погорєлова, П.Г. Перерви, С.М. Погорєлова, О.П. Косенко. – Харків : Щедра садиба плюс, 2015. – 521 с.- Режим доступу: [file:///D:/041D043E04320430044F%20043F0430043F043A0430/Упр_Колот%20\(1\).pdf](file:///D:/041D043E04320430044F%20043F0430043F043A0430/Упр_Колот%20(1).pdf), 11. *Перерва П.Г.* Показники і критерії оцінки кон'юнктури товарного ринку [Текст] / П.Г. Перерва, Т.О. Кобелева // Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей П'ятої міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 29 вересня-1 жовтня 2011 року / Гол. ред. С.М. Ілляшенко — Суми : ТОВ «ТД «Папірус», 2011. — С. 161-163., 12. *Pererva P.G.* Technology transfer [Text] / P.G. Pererva, G. Kociszky, D. Szakaly, M. Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p., 12. *Перерва П.Г.* Стратегічне управління виробничим потенціалом і підвищення конкурентоспроможності підприємства / Д. Коциски, П.Г. Перерва, О.П. Косенко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – Х. : НТУ «ХПІ». – 2010. – Випуск 62. – С. 137–142., 13. *Перерва П.Г.* Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Гавриць О.М., проф. Погорєлова М.І. – Харків : НТУ «ХПІ», 2004. – 640 с., 14. *Перерва П.Г.* Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г. Перерва; за ред. П.Г. Перерви, С.А. Меховича, М.І. Погорєлова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с., 15. *Перерва П.Г.* Экономика и управление инновационной деятельностью: учебник / Под ред. проф. Перервы П.Г., проф. Вороновского Г.К., проф. Меховича С.А., проф. Погорелова Н.И. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2009. – 1203 с., 16. *Товажнянський В.Л.* Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства [монографія] / В.Л.Товажнянський, П.Г.Перерва, Л.Л.Товажнянський, І.В.Гладенко, Т.О.Кобелева, Н.П.Ткачова / За ред. проф. П.Г.Перерви П.Г. та проф. Товажнянського Л.Л. – Х.: Віровець А.П.: Апостроф, 2012 – 704 с.